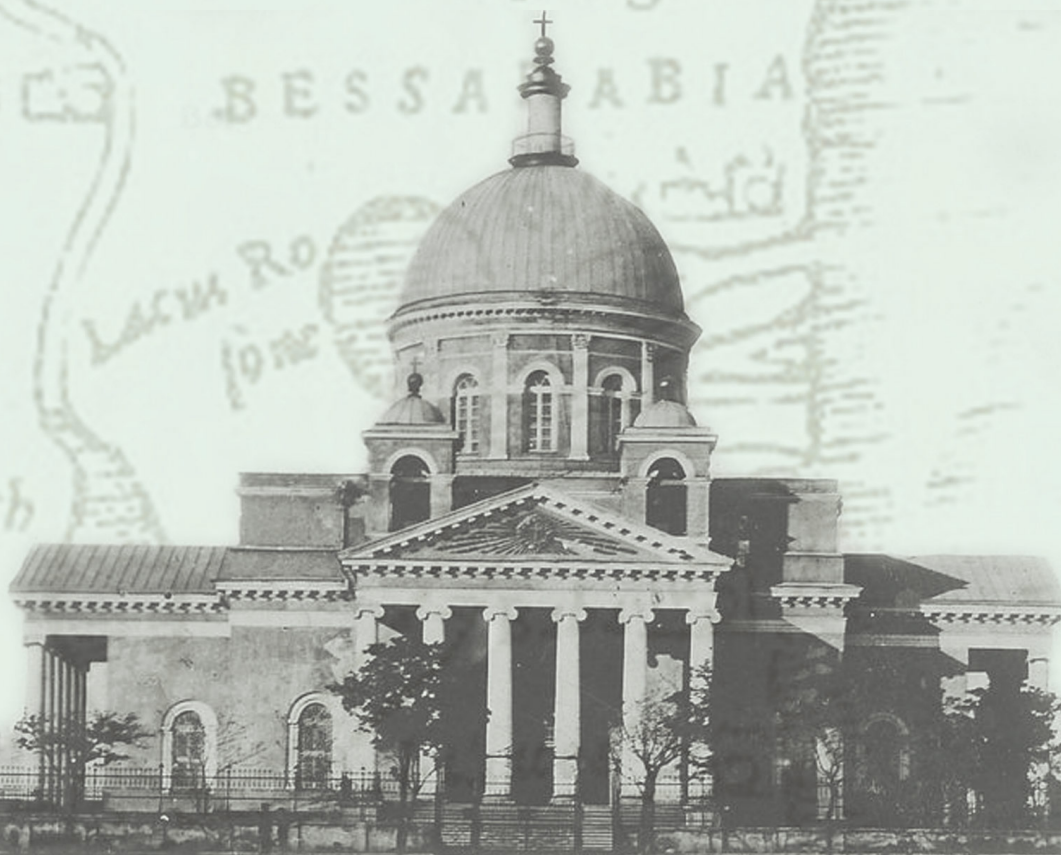

ІСТОРИКО-КУЛЬТУРНА СПАДЩИНА ПІВДЕННОЇ БЕССАРАБІЇ

2

ВИПУСК

**ДОКУМЕНТИ ТА МАТЕРІАЛИ
ДО ІСТОРІЇ БОЛГАР
ПІВДЕННОЇ БЕССАРАБІЇ**

Ізмаїльський державний гуманітарний університет
Громадська організація «Центр розвитку Бессарабії»
Ізмаїльське відділення Спілки Краєзнавців України
Комунальна установа «Ізмаїльський архів»

ДОКУМЕНТИ ТА МАТЕРІАЛИ

ДО ІСТОРІЇ БОЛГАР ПІВДЕННОЇ БЕССАРАБІЇ

*до 80-річчя Ізмаїльського державного
гуманітарного університету*

ІЗМАЇЛ
2019

УДК 94(477.74)(=163.2)(093.3)

Документи та матеріали до історії болгар Південної Бессарабії // Серія: Історико-культурна спадщина Південної Бессарабії. Випуск 2 / Упорядники Л. Циганенко, В. Дроздов, С. Майданевич, Н. Морошан. – Ірбіс: Ізмаїл, 2019. – 192 с.

**Редакційна колегія серії
«Історико-культурна спадщина Південної Бессарабії»:**

Циганенко Л. – доктор історичних наук, професор (науковий редактор);

Кічук Я. – доктор педагогічних наук, професор;

Куртєв В. – співзасновник громадської організації «Центр розвитку Бессарабії»;

Дроздов В. – кандидат історичних наук, доцент;

Церковна В. – кандидат історичних наук, доцент;

Чорна Л. – кандидат історичних наук, доцент;

Градинар Г. – відповідальний секретар.

Упорядники:

Л. Циганенко, В. Дроздов, С. Майданевич, Н. Морошан

ISBN 978-617-7473-33-5

© ІДГУ, 2019
© Упорядники, 2019
© Ірбіс, 2019

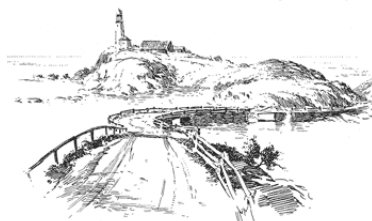

1810 рік – список болгар, які оселилися в фортеці Ізмаїл

Булгары

№	Имена и прозвания	Лет	Имена и прозвания	Лет
1.	Андрей Булгар	40	Жена Ануца Сын Семион	30 7
2.	Атанас Булгар	35	Холост	–
3.	Атанас Генче	40	Жена Петра Сыны Христеан Илия	30 10 7

Комунальна установа «Ізмаїльський архів», ф. 514, оп. 1,
спр. 1. Формулярний опис жителів фортеці Ізмаїл
із зазначенням національного складу
та колишнього місця проживання
(1810), арк. 137 зв.

**1820 рік – список болгар – мешканців міста
Тучкова із зазначенням складу родин, майнового
забезпечення та роду діяльності**

**Перепись Священно и церковнослужителям,
иеромонахам, монахам, дворянам, грекам,
молдованам, божинарам, болгарам, малоросіянам, росіянам,
некрасовцам, армянам, евреям,
иногородним волонтерам, иностранцам и нищим
Учинена в 1820**

№	Прозвание имя отечество и чин или звание	Число домов и кому оные и какие еще строения принадлежат	Число душ		Кто чем занимается
			Муж	Жен	
Бежинары					
1	Тодор Иоргиев Сын Мичинян Жена его Неделя Сыновья их Георгий Жена его Дердина Сыновья их Ион Костантин Николай Дочь Пилина 2 ^й Сандо Жена его Тодора Сыновья их Тодор Неделко Давид 3 ^й Димо Петко Доч Ивана	1 дом 1 сад виноградный	1 - 1 - 1 1 1 - 1 1 1 1 1 - 1	- 1 - 1 - - - 1 - 1 - - - - 1	Хлебопашеством
2	Савва Руско Жена его Димина Дочь их Крестина Занхир Шурин его Енакий Жена его Параскева Сын их Иван Брат его Петр	1 дом	1 - - - 1 - 1 1	- 1 1 1 - 1 - -	Хлебопашеством

1830 рік – інформація про церкву болгарської колонії Кодкитай (сучасна назва – село Острівне, Арцизький район, Одеська область)

Ведомости о Церкви

Колонистскаго Управления Нижнебуджакского округа Колонии Кодкитай, за 1830 год:

1^е Построенна 1822 года тщанием бывшего церковнаго старосты Кишиневскаго жителя Георгия Минайлева и с помощью Здешних Прихожан.

2^е Зданием каменная, Колокольня деревянная на четырех столпах покрыта досками крепкая.

3^е Престол один во имя святого великомученика и победоносца Георгия.

4^е Утварью средственная.

5^е Причта положено по высочайше Утвержденному 21 августа 1813 года Докладу священного Правительствующаго синода а Утвержденный Кишиневской Епархий священник один дьячнив два и пономарь один.

6^е Земли при сей Церкви усадебной пашенной и сенокосной нет.

7^е Дома священноцерковнослужителей собственные деревянные на камни нет земли.

8^е На содержание Священноцерковнослужителей жалованья и постоянного оклада не получается, содержание на посредственна.

9^е Зданий принадлежащих Церкви никаких нет.

10^е Расстоянием сия Церков от Дикастерии в 120 верстиях. От местнаго Протоиерея в 40 верстах.

11^е Ближайшие к Сей Церкви Суть Колонии Яниной Георгиевская в 10 верстиях, селение Кирнички в 8 верстиях.

12^е Приписная к Сей Церкви Колония Задунаевка неимеющая церкви.

13^е Домовой в сем Приходе не имеется.

14^е Опись Церковному Имуществу есть зделана 1830 года скреплена и печатью утверждена Болградского Протоиереем Стефана Баряновского.

15^е Приходорасходная книга о суммах Свечной и Церковной за шнуром и печатью Болградского Протоиерея Стефана Баряновского даны 1822 года. Ведутся исправно и хранятся в целости.

**1838 рік – про звільнення з-під арешту селян
Калужької губернії, що прибули до колонії Болград**

№ 793

29^е декабря 1838 года

Исполнено 2го января

Освобождены с-под ареста

Болградскому Сельскому Приказу

По рассмотрении моему и по соображении с законами представленные при рапорте Нижнебуджакского окружного Приказа от 23 декабря за № 5166 трех билетов, выделенных из вотчинной Канторы Княгини Галициной Крестьянам Ея уроженцам Калужской губернии Мещожкаго уезда села Житное Ивану Иванову Силатию Уколову, содержащимся ныне под арестом при Болградском Сельском Приказе, я нашел, что эти билеты по Сим Свода законов тома 14 статей 71-72 и 79 не подлежат никакому сомнению. Почему предписываю Болградскому Сельскому Приказу освободить ея из под ареста прислать в Канцелярию Управления для проверки имеющиеся билеты и денег каждому по принадлежности.

Коллежский Советник Бутков (подпись)

**Комунальна установа «Ізмаїльський архів»,
ф. 93, Болградський сільській приказ (місто Болград,
Ізмаїльського повіту). 1828-1862, оп.1,
спр. 45. Накази Ізмаїльського окружного приказу
про звільнення з-під арешту селян княгині Галициної
(28.12.1838 – 17.06.1839), арк. 2 зв.**

1883 рік – про вибори до складу піклувальної ради Болградської жіночої прогімназії

26 мая 1883

Г. Члену Болградского Комунального Совета

Болградский Непременный Женский Комитет, имея в виду, что срок службы Членов Попечительного Совета Болградской женской Прогимназии окончился 1го текущего мая, отношением от 18 мая за № 1988, о выборе требуемых от Болграда 3 Членов.

Сообщая об этом Вам Городская Управа просит Вас пожаловать в присутствие 2 числа наступающего июня месяца, для выбора 3 членов в состав Попечительного Совета Болградской женской Прогимназии.

Примарь (подпись)

№ 470 Ивану Кичеву

№ 472 Николаю Илиеву

№ 474 Николаю Бляджионову

№ 476 Василию Янову

№ 471 Георгию Попову

№ 473 Николаю Абаджиеву

№ 475 Ивану Иванову

№ 477 Петру Фитову

*Комунальна установа «Ізмаїльський архів», ф. 292, оп. 1,
спр. 15. Справа про вибори 3-х членів в опікунську раду
Болградської жіночої гімназії
(26.05.1883 – 05.08.1883), арк. 1 зв.*

1883 рік – про обрання М. Кадіонова, М. Ілієва, І. Начєва до складу піклувальної ради Болградської жіночої прогімназії

№ 766

5 августа 1883

В Болградский Непременный Женский Комитет

Согласно отношению Зем Комитета от 18 мая сего года за № 1988, Болградский Комунальный Совет в экстраординарном его Собрании состоявшемся 1 сего августа избраны на будущее трех членов в

ІСТОРИЧНІ ВІДОМОСТІ

П. Свиньин

**Описание Бессарабской области.
Записки Одесского общества истории и
древностей. Т. 6. 1867. С. 205–206.**

Болгары. По происхождению своемъ суть за-Волжскіе русскаго поколенія люди. Будучи утѣснены татарами ушли они съ своими предводителями съ Волги и съ начала поселились въ Крыму, потомъ въ здѣшнихъ мѣстахъ, гдѣ и владѣли около 200 лѣтъ; наконецъ избрали они себѣ жилищемъ Фракію или нижнюю Мисію, нынѣшнюю Болгарію, область лежащую по правую сторону Дуная, между сею рѣкою и Балканскими горами. – Болгары воевали съ Константинопольскими императорами, коихъ иногда удавалось имъ побѣждать, но въ послѣдствіи времени сдѣлались ихъ подданными. Болгарія извѣстна въ россійской исторіи съ того времени, какъ Святославъ Игоревичъ великій князь Кіевскій, воевавшій противу Грековъ полюбилъ сіи мѣста, и хотѣлъ перевести свою столицу въ болгарскій городъ Переясловець. По завоеваніи сей страны Турками, Болгары претерпѣвали отъ нихъ великое угнетеніе: иные принуждены были принять магометанскую вѣру, а другіе уходили въ Молдавію и Валахію. Особенно во время прошедшей войны вышло ихъ до 4,000 семействъ въ Бессарабію, кои большею частію поселились въ домахъ оставленныхъ татарами. Для отличенія отъ прежде поселившихся здѣсь Болгаръ, называютъ ихъ «беженарами». Языкъ болгарскій есть испорченный словенскій, смѣшенный съ татарскимъ, но всѣ они почти говорятъ по турецки. Болгары суть самыя лучшіе землешцы, очень рачительны въ работѣ, трезвы и постоянны, но характеръ имѣютъ пылкій и мстительный, и не терпятъ надъ собою начальства. Сколько Болгаръ тихъ бывъ земледѣльцемъ, столько необузданъ и кровожаждущъ съ оружіемъ въ рукахъ. Народъ сей болшею частію статный, красивый, но женщины ихъ непригожи.

СТАТИСТИЧНІ МАТЕРІАЛИ З ІСТОРІЇ БОЛГАР ПІВДЕННОЇ БЕССАРАБІЇ, ВПОРЯДКОВАНІ УКЛАДАЧАМИ

**1819 рік – інформація про кількість церков,
монастирів і духівництва в Болгарському
колоністському Управлінні**

Характеристики	У Болгарському колоністському Управлінні		Усього в Бессарабській області	
	По місту	По повіту	По місту	По повіту
<i>Загальна кількість осіб, які сповідують грецьку віру</i>	36,288		483,169	
<i>Кількість церков греко-російських</i>	-	48	22	863
<i>З них кам'яні</i>	-	16	20	111
<i>З них дерев'яні</i>	-	32	2	752
<i>Приходських церков</i>	-	48	21	863
<i>Церков без приходу</i>	-	-	1	-
<i>Монастирів</i>	-	-	-	22
<i>Білого духівництва</i>	-	152	154	3,273
<i>Чорного духівництва</i>	-	-	4	518

*Національний архів Республіки Молдова,
ф. 205. Кишинівська духовна дикастерія. 1812-1832 рр.,
оп. 1, спр. 2451. Статистичні дані Бессарабської
області за 1819 р., арк. 183в.-19.*